

Nr 216.

Ankom till riksdagens kansli den 7 juni 1940 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om anslag till drivmedelsanläggningar vid vissa av flygvapnets flygplatser m. m.

(1:a avd.)

Uti en inom första kammaren av herr *E. von Heland m. fl.* väckt motion (nr 34) har hemställts, att riksdagen ville besluta, att ett belopp av 280,000 kronor anvisas för anläggandet av drivmedelsanläggningar vid Hässlö och Såtenäs flygplatser samt vid en av flygvapnets övningsplatser.

Motionärerna hava till stöd för sin framställning anfört följande.

Den begränsade tillgången på järnvägstankvagnar och tankbilar gör det önskvärt, att särskilda åtgärder vidtagas för ett ändamålsenligt distribuerande av bensin å vissa av flygvapnets flygplatser.

Enligt vad som motionärerna erfarit böra i här berörda avseende åtgärder snarast vidtagas enligt vad här nedan angives.

Transportledning med pumpverk för bensin från Hässlö brygga vid Mälaren till befintliga drivmedelsanläggningar å Hässlö flygplats för Västmanlands flygflottilj.

Tillförseln av flygbensin till Västmanlands flygflottiljs flygplats vid Hässlö, c:a 5 km öster om Västerås, sker till största delen medelst järnvägstransport till Västerås och därifrån genom flottiljens försorg med tankbil till flygplatsens drivmedelsanläggningar.

Årsförbrukningen av flygbensin vid flottiljen uppgår normalt till omkring 2,000,000 liter. Knappheten på järnvägstankvagnar gör att kontrakterade leveranser icke alltid kunna i rätt tid fullgöras, ett förhållande, som särskilt ur beredskapssynpunkt är otillfredsställande.

Tankbilstransporten av ovan nämnd drivmedelskvantitet kräver i runt tal 700 transporter eller omkring två per arbetsdag. För ändamålet måste förutom viss arbetspersonal en tankbil så gott som helt tagas i anspråk till förfång för flygtjänsten.

Flygförvaltningen har verkställt utredning angående möjligheten av leverans av flygbensin sjöledes till lämplig plats i närheten av Hässlö flygfält och framdragande av rörledning till flygfältets drivmedelsanläggningar.

Utredningen har givit vid handen

att *sjötransport* lämpligen kan verkställas med tankbåtar i Mälartrafik,
att *brygga* för angöring under lossning i så fall bör anläggas vid Lugnet 500 m nordväst Hässlö gård,

att en *infartsränna* måste uppmuddras från segelleden till bryggan å en sträcka av 700 m,

att en *rörledning* bör framdragas från Lugnet i östlig riktning över Badelundaåsen till flygfältet med förgreningar till lagringsanläggningarna därstädes,

att, alldenstund tankbåtarnas pumpaggregat icke hava tillräcklig kapacitet att övervinna friktionsmotståndet i den c:a 2.5 km långa ledningen, ett särskilt *pumpverk* måste anordnas,

att kostnaden för anläggningen överslagsvis beräknas uppgå till sammanlagt 175,000 kronor.

Genom ifrågavarande anordningar skulle vinnas, förutom tillförlitligare bensintillförsel och minskat arbete därmed, en avsevärd besparing av anskaffnings-, drift- och underhållskostnader för tankbilar samt därjämte en fraktvinst av 1.5 öre per liter bensin motsvarande en *årlig fraktkminskning* av i runt tal 30,000 kronor.

Transportledning m. m. för drivmedel vid Göta flygflottilj, Såtenäs.

En utredning har givit vid handen, att påfyllning av bensinlagringsanläggningarna vid flottiljen liksom vid Västmanlands flygflottilj billigast och i övrigt lämpligast låter sig göra genom att frakta bensin per tankfartyg och att pumpa bensin direkt från båten upp i lagringsanläggningarna. Därvid må särskilt beaktas, att bensintransport medelst järnvägs- och biltransport till Såtenäs ställer sig än oförmånligare än till Hässlö, på grund av att avståndet mellan närmaste järnvägsstation och Såtenäs är ungefär 3 gånger avståndet mellan Västerås och Hässlö.

En dylik transportledning för bensin beräknas överslagsvis kosta 40,000 kronor.

För att befintlig brygga skall kunna angöras av tankbåtar och andra lastfartyg måste emellertid hamnen fördjupas och bryggan repareras. Kostnaden härför beräknas till 25,000 kronor.

Sammanlagda kostnaden för sålunda föreslagna åtgärder uppgår till 65,000 kronor.

Drivmedelsanläggning för en övningsplats.

Vid Västmanlands, Roslagens, Östgöta och Svea flygflottiljer kan utbildning i bombfällning och i kulspruteskjutning från luften av säkerhetsskäl icke i erforderlig utsträckning ske i förläggningens närhet.

Denna utbildning måste därför förläggas till flygplats utanför ordinarie förläggningensort.

Härför erfordras särskilda flygplatser, av vilka tillsvidare en bör utrustas med drivmedelsanläggning för förvaring och distribution av flygbensin.

Kostnaden för en dylik anläggning beräknas till 40,000 kronor.

Såsom i motionen framhålles sker tillförseln av flygbensin till Västmanlands och Göta flygflottiljer till största delen medelst järnvägstransport och tankbilar.

Utskottet.

Inom flygförvaltningen har utredning verkställts rörande möjligheten av leverans av flygbensin med tankfartyg till lämplig plats i närheten av flygfältet och framdragande av rörledning till flygfältets drivmedelsanläggningar. Utredningen har givit till resultat att genom dessa anordningar skulle vinnas, förutom tillförlitligare bensintillförsel och minskat arbete därmed, en avsevärd besparing av anskaffnings-, drift- och underhållskostnader för tankbilar samt därjämte en icke oväsentlig fraktvinst.

Med hänsyn till den begränsade tillgången på järnvägstankvagnar och tankbilar och de fördelar i skilda avseenden, som här ifrågasatta anordningar för påfyllning av bensinlagringsanläggningarna skulle medföra, finner sig utskottet böra tillstyrka, att beträffande ovannämnda båda flygflottiljer medel anvisas för anläggningarnas utförande. Enligt verkställd

beräkning skulle de för ändamålet erforderliga åtgärderna draga en kostnad för Västmanlands flygflottilj av 175,000 kronor och för Göta flygflottilj av 65,000 kronor eller sammanlagt 240,000 kronor. Av denna summa synes 60,000 kronor böra omedelbart avskrivas.

Beträffande motionärernas förslag om anordnande av en dylik drivmedelsanläggning till flygplats utanför flottiljs ordinarie förläggningssort har motionen icke givit utskottet tillräcklig vägledning för ett bedömande av detta behov och av de kostnader en sådan anläggning skulle draga. Utskottet förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t vidtager åtgärder för ordnande av denna angelägenhet, därest så efter närmare utredning skulle befinnas påkallat.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av motionen I: 34 till *Drivmedelsanläggningar vid Hässlö och Sätenäs flygplatser* för budgetåret 1940/41 såsom kapitalinvestering i försvarsväsendets fastighetsfond anvisa ett reservationsanslag av 240,000 kronor.

Stockholm den 7 juni 1940.

På statsutskottets vägnar:

PER GUSTAFSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Gustafsson* i Benestad, *Nilsson* i Malmö, *Johansson* i Fredrikslund, *Asplund*, *Nilsson* i Landeryd, *Pauli*, *Andrén*, *Ström* i Lidköping, *Lindström*, *von Heland*, *Boman* och *Ohlin*; samt

från andra kammaren: herrar *Jansson* i Falun, *Magnusson* i Skövde, *Törnkvist*, *Svensson*, *Andersson* i Prästbol, *Närlinge*, *Ward*, *Isacsson*, *Staväng*, *Bergström*, *Mårtensson* och *Bergvall*.